

148/2023 Sb. Zákon

ze dne 10. května 2023

O jednotném environmentálním stanovisku

SHRNUTÍ ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA

JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o ochraně oznamovatelů chrání lidi, kteří upozorní na nepoctivé nebo nelegální jednání ve firmách i na úřadech. Zákon č. 148/2023 Sb., známý jako **zákon o ochraně oznamovatelů** nebo také **whistleblowing zákon**, vytváří **bezpečné podmínky pro hlášení protiprávního jednání** a zakazuje **postih nebo šikanu** vůči oznamovatelům.

Firmy s více než 50 zaměstnanci musí zřídit **vnitřní oznamovací systém** a určit osobu, která oznámení přijímá a vyhodnocuje. Zaměstnanci mohou také oznámení podat prostřednictvím **Ministerstva spravedlnosti**. Zákon definuje, co je chráněné oznámení, a stanoví lhůty pro jeho posouzení.

V praxi zákon chrání **zaměstnance, úředníky, učitele, zdravotníky i další pracovníky**, kteří upozorní na podvody, korupci, neetické chování nebo porušování pravidel. **Oznamovatel nesmí být vyhozen, přeřazen ani jinak poškozen.**

Whistleblowing zákon podporuje férové prostředí ve firmách i institucích. Dává lidem odvahu ozvat se, když se děje něco nezákonného, a brání jejich odvetnému postihu.

Vyhlášeno dne 5. června 2023, datum poslední novelizace 1. ledna 2024

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět a účel úpravy

Tento zákon upravuje postup a působnost správních orgánů při vydávání jednotného environmentálního stanoviska za účelem zajištění veřejného zájmu na ochraně životního prostředí jako celku a přispění k udržitelnému rozvoji při

rozhodování v řízení o povolení záměru podle stavebního zákona nebo navazujícím řízení podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „následné řízení“).

§ 2

Jednotné environmentální stanovisko

(1) Jednotným environmentálním stanoviskem je závazné stanovisko k vlivům na životní prostředí u záměru, který podléhá povolování podle stavebního zákona nebo posouzení vlivů na životní prostředí podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „záměr“), které se vydává namísto správních úkonů stanovených jinými právními předpisy v oblasti ochrany životního prostředí¹).

(2) Jedná-li se o záměr, pro který je vydáváno rámcové povolení podle stavebního zákona, vydává se jednotné environmentální stanovisko jako podklad pro povolení záměru podle stavebního zákona. Jednotné environmentální stanovisko, ani správní úkony, namísto nichž se podle odstavce 1 jednotné environmentální stanovisko vydává, se s výjimkou správních úkonů podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí před vydáním rámcového povolení podle stavebního zákona nevydávají.

§ 3

Žádost

(1) Žádost o vydání jednotného environmentálního stanoviska (dále jen „žádost“) musí obsahovat obecné náležitosti stanovené správním řádem a zároveň všechny náležitosti stanovené jinými právními předpisy pro vydání jednotlivých správních úkonů, namísto nichž se vydává jednotné environmentální stanovisko. Je-li podle více právních předpisů vyžadován shodný údaj, postačí, uvede-li jej žadatel v žádosti pouze jednou.

(2) Součástí žádosti je dokumentace pro povolení záměru, podléhá-li záměr povolování podle stavebního zákona, nebo srovnatelný podklad vyžadovaný jiným právním předpisem²) jako podklad pro první následné řízení, nepodléhá-li záměr povolování podle stavebního zákona.

(3) Neobsahuje-li žádost všechny náležitosti nebo trpí-li jinými vadami, vyzve správní orgán příslušný k vydání jednotného environmentálního stanoviska (dále jen „příslušný orgán“) žadatele bez zbytečného odkladu, nejdéle do 10 pracovních dnů ode dne podání žádosti, k odstranění vad žádosti; přitom postupuje tak, aby mohly být všechny vady odstraněny najednou, je-li to možné. Za tímto účelem příslušný orgán poskytne žadateli přiměřenou lhůtu a poučí jej o následcích neodstranění vad žádosti. Neodstraní-li žadatel ve stanovené lhůtě vady žádosti, které brání vydání jednotného environmentálního stanoviska, sdělí mu příslušný orgán písemně, že jednotné environmentální stanovisko nemůže být vydáno.

(4) Předloží-li žadatel v průběhu vydávání jednotného environmentálního stanoviska upravenou žádost, použije se obdobně odstavce 3.

§ 4

Vyjádření správních orgánů příslušných podle jiných právních předpisů

- (1) Příslušný orgán v případě potřeby zašle žádost správnímu orgánu příslušnému podle jiného právního předpisu k vydání správního úkonu, namísto něž se vydává jednotné environmentální stanovisko (dále jen „správní orgán příslušný podle jiného právního předpisu“).
- (2) Správní orgán příslušný podle jiného právního předpisu vydá vyjádření bez zbytečného odkladu, nejpozději do konce lhůty stanovené příslušným orgánem, a doručí jej příslušnému orgánu.
- (3) Správní orgán příslušný podle jiného právního předpisu ve vyjádření uvede, zda považuje záměr za přípustný a jaké podmínky mají být z hlediska jím chráněných zájmů zahrnuty do jednotného environmentálního stanoviska.
- (4) Přezkum vyjádření správního orgánu příslušného podle jiného právního předpisu pro účely vydání jednotného environmentálního stanoviska podle § 156 odst. 2 správního řádu je vyloučen.
- (5) Postup podle odstavců 1 až 4 se nepoužije v případě, je-li příslušný orgán současně správním orgánem příslušným podle jiného právního předpisu.

§ 5

Lhůty

- (1) Příslušný orgán je povinen vydat jednotné environmentální stanovisko bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů ode dne podání úplné žádosti. Je-li příslušným orgánem obecní úřad obce s rozšířenou působností, je povinen vydat jednotné environmentální stanovisko nejpozději ve lhůtě pro vydání koordinovaného závazného stanoviska podle stavebního zákona.
- (2) Lhůtu pro vydání jednotného environmentálního stanoviska může příslušný orgán usnesením prodloužit nejvýše o 30 dní, je-li s ohledem na okolnosti záměru nezbytné obstarat další podklady, provést ohledání na místě nebo jedná-li se o zvláště složitý případ. Toto usnesení příslušný orgán pouze poznamená do spisu a o prodloužení lhůty vyrozumí žadatele.
- (3) Doručením výzvy k odstranění vad žádosti podle § 3 odst. 3 se běh lhůty přerušuje; lhůta pro vydání jednotného environmentálního stanoviska běží znovu ode dne doručení úplné žádosti příslušnému orgánu.

§ 6

Náležitosti jednotného environmentálního stanoviska

- (1) Příslušný orgán vydá souhlasné jednotné environmentální stanovisko, je-li posuzovaný záměr z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí přípustný; v opačném případě vydá nesouhlasné jednotné environmentální stanovisko.
- (2) Závazná část jednotného environmentálního stanoviska kromě obecných náležitostí stanovených správním řádem dále obsahuje

- a) identifikaci záměru, včetně označení pozemků, na nichž se nachází,
- b) označení dokumentace nebo srovnatelného podkladu vyžadovaného jiným právním předpisem podle § 3 odst. 2, popřípadě jejich částí rozhodných pro vydání jednotného environmentálního stanoviska, zejména označení zpracovatele, data zpracování a označení změny nebo revize, a
- c) podmínky pro povolení záměru, je-li jednotné environmentální stanovisko souhlasné a umožňují-li stanovení podmínek jiné právní předpisy.

(3) Součástí odůvodnění jednotného environmentálního stanoviska je

- a) odůvodnění přípustnosti nebo nepřípustnosti záměru z hlediska všech dotčených složek životního prostředí,
- b) odůvodnění jednotlivých podmínek pro povolení záměru a
- c) výčet jednotlivých správních úkonů, namísto nichž se vydává jednotné environmentální stanovisko.

§ 7

Platnost jednotného environmentálního stanoviska

(1) Platnost jednotného environmentálního stanoviska je 5 let ode dne jeho vydání. Dojde-li ke zrušení rozhodnutí vydaného v následném řízení, platnost jednotného environmentálního stanoviska neuplyne dříve než 60 dnů po dni, kdy ke zrušení takového rozhodnutí došlo. Jednotné environmentální stanovisko musí být platné v době vydání rozhodnutí v následném řízení v prvním stupni.

(2) Platnost jednotného environmentálního stanoviska příslušný orgán na žádost žadatele závazným stanoviskem prodlouží nejvýše o 5 let, a to i opakovaně, pokud nedošlo ke změně okolností rozhodných pro jeho vydání. Za účelem posouzení této změny si může příslušný orgán vyžádat vyjádření správního orgánu příslušného podle jiného právního předpisu. Nemůže-li být platnost jednotného environmentálního stanoviska prodloužena, příslušný orgán to písemně sdělí žadateli.

(3) Žádost o prodloužení platnosti jednotného environmentálního stanoviska musí být podána před uplynutím jeho platnosti; platnost jednotného environmentálního stanoviska neuplyne, dokud není žádost vyřízena. Součástí žádosti o prodloužení platnosti jednotného environmentálního stanoviska musí být popis aktuálního stavu dotčeného území, včetně souhrnu změn oproti stavu v době vydání jednotného environmentálního stanoviska.

§ 8

Změna okolností rozhodných pro vydání jednotného environmentálního stanoviska

(1) Dojde-li v době platnosti jednotného environmentálního stanoviska ke změně okolností, které byly předmětem vyhodnocení vlivů záměru příslušným orgánem, může žadatel požádat příslušný orgán o změnu jednotného environmentálního stanoviska. Součástí žádosti je přehled změn s uvedením jejich podrobného popisu.

(2) Příslušný orgán změny okolností vyhodnotí a v případě potřeby si k nim vyžádá vyjádření správního orgánu

příslušného podle jiného právního předpisu. Na tento postup se přiměřeně použijí ustanovení § 4 a 5.

(3) Shledá-li příslušný orgán, že je změna jednotného environmentálního stanoviska z hlediska vlivů na všechny dotčené složky životního prostředí přípustná, vydá změnu jednotného environmentálního stanoviska, v níž zohlední změnu okolností a její vlivy na životní prostředí a odůvodní změnu jednotného environmentálního stanoviska; současně s ohledem na povahu změn stanoví, zda je jednotné environmentální stanovisko platné 5 let ode dne vydání jednotného environmentálního stanoviska nebo ode dne vydání jeho změny.

(4) Neshledá-li příslušný orgán změnu jednotného environmentálního stanoviska přípustnou, písemně sdělí žadateli, že změna jednotného environmentálního stanoviska není možná.

§ 9

Předběžná konzultace

(1) Příslušný orgán a správní orgány příslušné podle jiných právních předpisů jsou povinny, pokud o to žadatel požádá ještě před podáním žádosti, projednat se žadatelem uvažovaný záměr, poskytnout mu informace k náležitostem žádosti a dalším souvisejícím okolnostem tak, aby bylo možné vydat jednotné environmentální stanovisko bez zbytečného odkladu po podání žádosti.

(2) Jedná-li se o záměr, pro který je vydáváno rámcové povolení podle stavebního zákona, projedná příslušný orgán s žadatelem uvažovaný záměr vždy tak, aby byly před vydáním rámcového povolení předběžně identifikovány zájmy v oblasti ochrany životního prostředí dotčené uvažovaným záměrem. Informace podle předchozí věty a podle odstavce 1 poskytne příslušný úřad žadateli vždy v písemné podobě.

§ 10

Zveřejňování dokumentů

(1) Příslušný orgán zpřístupní jednotné environmentální stanovisko způsobem umožňujícím dálkový přístup, a to bez zbytečného odkladu od jeho vydání, po dobu nejméně 15 dnů. Obce, jejichž území může být vlivy záměru zasaženo, příslušný orgán o vydání jednotného environmentálního stanoviska vyrozumí.

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na jednotná environmentální stanoviska vydaná pro záměry, které slouží nebo mají sloužit k zajišťování obrany státu³).

§ 11

Výkon státní správy

Státní správu v oblasti vydávání jednotného environmentálního stanoviska vykonávají

a) Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“),

b) Ministerstvo zemědělství,

- c) krajské úřady,
- d) obecní úřady obcí s rozšířenou působností a
- e) újezdní úřady.

§ 12

Ministerstvo

Ministerstvo

- a) je ústředním správním úřadem pro oblast vydávání jednotného environmentálního stanoviska,
- b) vydává jednotné environmentální stanovisko, je-li příslušné k posouzení záměru podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, včetně jednotného environmentálního stanoviska k záměru, u něhož bylo posouzení vlivů podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí provedeno před podáním žádosti o vydání jednotného environmentálního stanoviska,
- c) vydává jednotné environmentální stanovisko v případě stavby pro energetickou bezpečnost podle zákona o urychlení výstavby strategicky významné infrastruktury, je-li příslušným orgánem pro vydání povolení takové stavby podle stavebního zákona Dopravní a energetický stavební úřad,
- d) provádí kontrolu dodržování podmínek stanovených na základě jím vydaného jednotného environmentálního stanoviska rozhodnutím v následném řízení a ukládá opatření k nápravě závadného stavu vzniklého neplněním těchto podmínek a
- e) projednává přestupky podle § 17, je-li správním orgánem příslušným k vydání jednotného environmentálního stanoviska.

§ 13

Ministerstvo zemědělství

- (1) Směřuje-li odvolání proti jednotnému environmentálnímu stanovisku vydanému krajským úřadem podle § 14 odst. 1 písm. a) nebo ministerstvem podle § 12 písm. b) a c) v části, v níž podle jiného právního předpisu vykonává působnost ústředního správního úřadu Ministerstvo zemědělství, ministerstvo potvrdí nebo změní jednotné environmentální stanovisko se souhlasem Ministerstva zemědělství.
- (2) V případě jednotného environmentálního stanoviska vydaného krajským úřadem podle § 14 odst. 1 písm. a) nebo ministerstvem podle § 12 písm. b) a c) v části, v níž podle jiného právního předpisu vykonává působnost ústředního správního úřadu Ministerstvo zemědělství, ministerstvo vydá sdělení o nezahájení přezkumného řízení, zastaví přezkumné řízení nebo v přezkumném řízení změní nebo zruší toto jednotné environmentální stanovisko se souhlasem Ministerstva zemědělství.

Krajské úřady

(1) Krajský úřad

a) vydává jednotné environmentální stanovisko, není-li k jeho vydání příslušné ministerstvo,

1. je-li jeho předmětem záměr podléhající posouzení podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, včetně záměrů, u nichž bylo posouzení vlivů podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí provedeno před podáním žádosti o vydání jednotného environmentálního stanoviska,
2. vyžaduje-li záměr výjimku ze zákazů u zvláště chráněných rostlin nebo živočichů podle zákona o ochraně přírody a krajiny,
3. je-li záměrem dotčen zemědělský půdní fond podle zákona o ochraně zemědělského půdního fondu o výměře pozemku větší než 1 ha,
4. jsou-li záměrem dotčeny pozemky určené k plnění funkcí lesa podle lesního zákona o výměře větší nebo rovné 1 ha,
5. jsou-li záměrem dotčeny hraniční vody podle vodního zákona ⁴⁾,
6. je-li součástí záměru stacionární zdroj uvedený v příloze č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší nebo pozemní komunikace kategorie dálnice nebo silnice I. třídy v zastavěném území obce nebo parkoviště s kapacitou nad 500 parkovacích stání, nebo
7. je-li součástí záměru nový objekt nebo nová stavba umístěné v dosahu havarijních projevů podle zákona o prevenci závažných havárií,

b) provádí kontrolu dodržování podmínek stanovených na základě jím vydaného jednotného environmentálního stanoviska rozhodnutím v následném řízení a ukládá opatření k nápravě závadného stavu vzniklého neplněním těchto podmínek a

c) projednává přestupky podle § 17, je-li správním orgánem příslušným k vydání jednotného environmentálního stanoviska.

(2) Jsou-li záměrem dotčeny hraniční vody podle vodního zákona, vydá krajský úřad jednotné environmentální stanovisko podle odstavce 1 písm. a) bodu 5 po projednání s ministerstvem a Ministerstvem zemědělství. Jednotné environmentální stanovisko mající vliv na průběh nebo vyznačení státní hranice vydá krajský úřad po projednání s ministerstvem, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem vnitra. Jednotné environmentální stanovisko, jedná-li se o záměr týkající se přírodních minerálních vod nebo přírodních léčivých zdrojů v blízkosti státních hranic podle lázeňského zákona, vydá krajský úřad po projednání s ministerstvem, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem zdravotnictví. Po dobu projednávání záměru týkajícího se hraničních vod podle vodního zákona ve zvláštních orgánech zřízených podle mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu, lhůty pro vydání jednotného environmentálního stanoviska neběží.

§ 15

Obecní úřady obcí s rozšířenou působností

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

- a) vydává jednotné environmentální stanovisko, není-li k jeho vydání příslušné ministerstvo nebo krajský úřad,
- b) provádí kontrolu dodržování podmínek stanovených na základě jím vydaného jednotného environmentálního stanoviska rozhodnutím v následném řízení a ukládá opatření k nápravě závadného stavu vzniklého neplněním těchto podmínek a
- c) projednává přestupky podle § 17, je-li správním orgánem příslušným k vydání jednotného environmentálního stanoviska.

§ 16

Újezdní úřady

Újezdní úřady vykonávají státní správu v oblasti vydávání jednotného environmentálního stanoviska na území vojenských újezdů⁵⁾ v rozsahu působnosti ministerstva podle § 12 písm. b) až e), krajských úřadů podle § 14 a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností podle § 15.

§ 17

Přestupky

- (1) Přestupku se dopustí ten, kdo nesplní některou z podmínek stanovených na základě jednotného environmentálního stanoviska podle tohoto zákona rozhodnutím v následném řízení.
- (2) Za přestupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do výše
 - a) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek, kterého se dopustila fyzická osoba, nebo
 - b) 10 000 000 Kč, jde-li o přestupek, kterého se dopustila podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba.
- (3) Přestupky podle tohoto zákona projednává správní orgán příslušný podle § 12 písm. e), § 14 odst. 1 písm. c), § 15 písm. c) nebo § 16.

§ 18

Společná ustanovení

- (1) Příslušný orgán vykonává při vydávání jednotného environmentálního stanoviska působnosti správních orgánů příslušných podle jiných právních předpisů, které se vztahují ke správním úkonům, namísto nichž se vydává

jednotné environmentální stanovisko; je-li takovým správním úkonem rozhodnutí, je toto rozhodnutí součástí výrokové části rozhodnutí v následném řízení.

(2) Nachází-li se záměr na území více správních obvodů, je k vydání jednotného environmentálního stanoviska příslušný orgán, v jehož správním obvodu se nachází větší část posuzovaného záměru, nestanoví-li jiný právní předpis jinak. Příslušný orgán záměr projedná s ostatními správními orgány, na území jejichž správních obvodů se záměr nachází.

§ 19

Přechodná ustanovení

(1) U žádosti o vydání správního úkonu, namísto něž se vydává jednotné environmentální stanovisko, podané přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se postupuje podle dosavadních právních předpisů.

(2) Vydání správního úkonu podle odstavce 1 nebrání tomu, aby bylo namísto zbývajících správních úkonů vydáno jednotné environmentální stanovisko, bude-li o jeho vydání příslušný orgán po nabytí účinnosti tohoto zákona požádán.

(3) Správní úkony, namísto nichž se vydává jednotné environmentální stanovisko, není možné vydat podle dosavadních právních předpisů, nebyla-li žádost alespoň o jeden z nich podána přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

(4) V případě záměru posuzovaného podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí příslušný orgán vydá jednotné environmentální stanovisko, byl-li proces posouzení zahájen po nabytí účinnosti tohoto zákona.

(5) V řízeních o opravných prostředcích, jakož i při dalších postupech souvisejících s přezkumem správnosti a zákonnosti nebo změnou správních úkonů, namísto nichž se vydává jednotné environmentální stanovisko, vydaných podle dosavadních právních předpisů přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se postupuje podle dosavadních právních předpisů.

(6) V období ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 30. června 2024 se tento zákon použije pouze pro záměr, který je vyhrazenou stavbou uvedenou v příloze č. 3 k zákonu č. 283/2021 Sb., ve znění zákona č. 195/2022 Sb., stavbou s ní související a stavbou tvořící s ní soubor staveb.

§ 20

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2024.

Pekarová Adamová v. r.

Pavel v. r.

Fiala v. r.

¹⁾ Zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ Například § 27 odst. 9 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 35 odst. 2 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon.

⁴⁾ § 107 odst. 1 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů.